

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2011

1169/2011

Laki

tuomittujen siirtoa Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

Annettu Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Puitepäätöksen täytäntöönpano

Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta rikosasioissa annettuihin tuomioihin, joissa määrätään vapausrangaistus tai vapauden menetyksen käsittävä toimenpide, niiden täytäntöön panemiseksi Euroopan unionissa tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/909/YOS, jäljempänä *puitepäätös*, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

Puitepäätösten 2002/584/YOS, 2005/214/YOS, 2006/783/YOS, 2008/909/YOS ja 2008/947/YOS muuttamisesta henkilöiden prosessuaalisten oikeuksien parantamiseksi sekä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisen edistämiseksi sellaisten päätösten osalta, jotka on tehty vastaajan ollessa poissa oikeudenkäynnistä, tehdyn neu-

voston puitepäätöksen 2009/299/YOS 5 artikla on lakina noudatettava.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti:

1) pannaan Suomessa täytäntöön puitepäätöksessä tarkoitettu toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa määrätty vapausrangaistus tai muu vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide;

2) lähetetään toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi Suomessa tuomittu vankeusrangaistus tai tuomioistuinten vahvistama päätös rangaistukseen tuomitsematta jätetyille määrätystä tahdosta riippumattomasta psykiatrisesta sairaalahoidosta (*hoitoseuraamus*).

Hoitoseuraamuksia ja niitä vastaavia muun vapaudenmenetyksen käsittäviä toimenpiteitä koskeviin täytäntöönpanopyyntöihin sovelletaan lisäksi, mitä hoitoseuraamuksista mielenterveyslaissa (1116/1990) ja kansainväli-

HE 10/2011
LaVM 4/2011
EV 23/2011

Neuvoston puitepäätös 2008/909/YOS (32008F0909); EUVL L 327, 5.12.2008, s. 27
Neuvoston puitepäätös 2008/947/YOS (32008F0947); EUVL L 337, 16.12.2008, s. 102

sestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (21/1987) säädetään.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö päättää 2 §:ssä tarkoitetun seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämistä toiseen jäsenvaltioon ja suostumisesta toisen jäsenvaltion lähettämän pyynnön täytäntöönpanoon Suomessa. Jos pyyntö koskee muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimenpiteen kuin vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon siirtoa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen tai hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämistä Suomesta toiseen jäsenvaltioon, toimivaltainen viranomainen on kuitenkin oikeusministeriö.

2 luku

Toisessa jäsenvaltiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa

4 §

Edellytykset pyynnön vastaanottamiselle

Seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskeva pyyntö vastaanotetaan käsiteltäväksi ilman Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumusta, jos tuomittu on Suomen kansalainen, joka:

- a) asuu Suomessa; tai
- b) on määrätty Suomeen karkotettavaksi tai maastapoistettavaksi tuomioon tai oikeudelliseen taikka hallinnolliseen päätökseen tai tuomiosta johtuvaan muuhun toimenpiteeseen sisältyvän karkotus- tai maastapoistamispäätöksen perusteella.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitetussa tilanteessa edellytyksenä seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön vastaanottamiselle on Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön suostumus. Jos pyynnössä tarkoitettu seuraamus on muu vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide kuin vankeusrangaistus, suostumuksen antaa kuitenkin oikeusministeriö. Suostumus voidaan

antaa, jos seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa tuomitun asuinpaikan, muiden henkilökohtaisten olosuhteiden tai erityisten syiden vuoksi edistäisi tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan.

5 §

Väliaikainen säilöönotto

Täytäntöönpanon varmistamiseksi pidättämiseen oikeutettu virkamies voi puitepäätöksen 14 artiklassa tarkoitetussa tilanteessa ottaa tuomitun säilöön, jos tuomion antanut valtio sitä pyytää. Pyyntö voidaan tehdä suoraan pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Säilöön ottamisesta on viipymättä ilmoitettava sille käräjäoikeudelle, jonka tuomiopiiriin kuuluvalla paikkakunnalla säilössä pitäminen tapahtuu, kyseisessä tuomiopiirissä toimivalle kihlakunnansyyttäjälle sekä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.

Saatuaan ilmoituksen säilöön ottamisesta käräjäoikeuden on kiireellisesti otettava asia käsiteltäväkseen siinä järjestyksessä kuin vangitsemisvaatimuksen käsittelystä säädetään ja päätettävä, onko toimenpide pysytettävä voimassa. Päätöksestään käräjäoikeuden on heti ilmoitettava Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.

Säilöön ottamisesta ja säilössä pitämisestä on soveltuvien osin voimassa, mitä vangitsemisesta ja tutkintavankeudesta pakkokeinoissa (450/1987) ja tutkintavankeuslaissa (768/2005) sekä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (841/2006) säädetään.

Jos Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö katsoo, että seuraamuksen täytäntöönpanolle on olemassa este, sen on määrättävä säilöön otettu heti päästettäväksi vapaaksi. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi myös, jollei Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö ole vastaanottanut täytäntöönpanoa koskevaa pyyntöä ja siihen liitettäviä asiakirjoja 40 päivän kuluessa säilöön ottamisesta. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi viimeistään silloin, kun vapaudenmenetyksen yhteenlaskettu aika Suomessa ja tuomion antaneessa valtiossa vastaa aikaa, jonka tuomittu olisi ollut vapautensa menettäneenä, jos seuraamus olisi pantu täytäntöön tuomion antaneessa valtiossa.

Vapaudenmenetystä vastaava aika on vähennettävä täytäntöönpantavasta seuraamuksesta rikoslain (39/1889) 6 luvun 13 §:n mukaisesti.

Tuomittu voidaan säilöön ottamisen sijasta määrätä matkustuskieltoon. Matkustuskielosta on soveltuvin osin voimassa, mitä siitä säädetään pakkokeinolaissa ja mitä säilöön ottamisesta säädetään tässä laissa.

6 §

Kaksoisrangaistavuus

Jos seuraamus on määrätty puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta teosta, sen täytäntöönpanon siirtoa koskevaan pyyntöön suostuminen ei edellytä, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

Jos seuraamus on määrätty muusta kuin 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta teosta, sen täytäntöönpanon siirtoa koskevaan pyyntöön suostuminen edellyttää, että teko on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä Suomen lain mukaan rikos.

7 §

Seuraamuksen mukauttaminen

Seuraamuksen mukauttamisesta puitepäätöksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisin edellytyksin päättää Helsingin kärjäoikeus. Vaatimuksen seuraamuksen mukauttamisesta tekee syyttäjä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön esityksestä. Mukauttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä rikosasian käsittelystä säädetään.

Tuomitulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi seuraamuksen mukauttamista koskevassa asiassa. Oikeudesta avustajaan ja puolustajaan mukauttamista koskevan asian käsittelyssä on voimassa, mitä 17 §:ssä säädetään.

8 §

Seuraamuksen täytäntöönpano

Seuraamuksen täytäntöönpano Suomessa määräytyy Suomen lain mukaan.

9 §

Suostumusten pyytäminen erityissäännöstä poikkeamiseen

Tuomittu ilmoittaa henkilökohtaisesti kärjäoikeuden istunnossa, suostuuko hän siihen, että hänet saadaan Suomessa asettaa syytteen, häntä rangaista tai häneltä riistää vapaus muun ennen siirtämistä tehdyn rikoksen johdosta kuin sen, josta määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanoa siirtopyyntö koskee. Asia käsitellään syyttäjän esityksestä siinä kärjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä tuomittu suorittaa vankeusrangaistusta tai jossa asian käsittely muutoin katsotaan soveliaaksi.

Tuomitulle on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava suostumuksen merkitys.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua suostumuksesta sekä 2 momentissa tarkoitettua ilmoituksesta on tehtävä merkintä pöytäkirjaan.

Kärjäoikeus on toimivaltainen käsittelemään tässä pykälässä tarkoitettua asian myös kun siinä on yksin puheenjohtaja. Istunto voidaan pitää myös muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnosta säädetään.

Puitepäätöksen 18 artiklan 2 kohdan g alakohdassa tarkoitettua suostumusta voi pyytää syyttäjä. Jos kyse on vankeusrangaistuksen täytäntöönpanosta, suostumusta voi pyytää syyttäjä tai Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö ja hoitoseuraamuksen ollessa kyseessä oikeusministeriö.

Tässä pykälässä tarkoitettuja syyttäjän tehtäviä on toimivaltainen hoitamaan syyttäjä, jolla on toimivalta ajaa syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa. Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu syyttäjä.

10 §

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö hyväksyy puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettua todistuksen, jos se on toimitettu suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä taikka siihen on liitetty käännös jollekin näistä kielistä. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö voi hyväksyä myös muun

kuin suomen-, ruotsin- tai englanninkielisenä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtii tarvittaessa todistuksen ja tuomion kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

Tuomitulla on oikeus saada tieto asiassa tehdystä päätöksestä ymmärtämällään kielellä.

Jos Suomeen täytäntöönpantavaksi lähetettävä seuraamus on muu vapaudenmenetyksen käsittävä toimenpide kuin vapausrangaistus, tässä pykälässä tarkoitetuista käännöksistä huolehtii oikeusministeriö.

3 luku

Suomessa määrätyn seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettäminen toiseen jäsenvaltioon

11 §

Edellytykset pyynnön lähettämiseksi

Edellytyksenä seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa koskevan pyynnön lähettämiseksi puitepäätöksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun jäsenvaltioon on, että täytäntöönpanon siirto tuomitun kansalaisuuden, asuinpaikan, muiden henkilökohtaisten olosuhteiden tai erityisten syiden vuoksi edistäisi tuomitun mahdollisuuksia sopeutua yhteiskuntaan.

Seuraamuksen täytäntöönpanon siirtoa pyydetään puitepäätöksen 5 artiklassa edellytetyn mukaisesti lähettämällä tuomio tai sen oikeaksi todistettu jäljennös sekä puitepäätöksen liitteen I mallin mukainen todistus 1 momentissa tarkoitettuun jäsenvaltioon.

12 §

Tuomitun suostumus täytäntöönpanon siirtoon

Tuomittu ilmoittaa henkilökohtaisesti, suostuuko hän siihen, että seuraamus lähetetään pantavaksi täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa. Suostumus annetaan vankilan johtajalle tai täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle. Toimituksesta, jossa suostumus on annettu, on laadittava pöytäkirja.

Tuomitulle on ennen suostumuksen vastaanottamista ilmoitettava suostumuksen

merkitys ja selvitetävä, että puitepäätöksen 6 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa seuraamuksen täytäntöönpanon siirto ei edellytä tuomitun suostumusta.

Tuomitulle on annettava puitepäätöksen liitteen II mukainen ilmoitus siirtopyynnöstä.

Jos tuomittu on toisessa jäsenvaltiossa, suostumus annetaan siellä voimassa olevien menettelysäännösten mukaan.

13 §

Luvan myöntäminen erityissäännöstä poikkeamiseen

Luvan myöntämisestä siihen, että toiseen jäsenvaltioon siirrettyä tuomittua voidaan syyttää, rangaista tai häneltä riistää vapaus muun rikoksen johdosta kuin sen, josta määrätyn rangaistuksen täytäntöönpanoa varten tuomittu on siirretty asianomaiseen jäsenvaltioon, päättää Helsingin käräjäoikeus. Luvan myöntämisen edellytyksiin sekä menettelyyn lupaa myönnettäessä sovelletaan muutoin, mitä luvan myöntämisestä erityissäännöstä poikkeamiseen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003) säädetään.

14 §

Kielet ja käännökset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö huolehtii puitepäätöksen 5 artiklassa tarkoitetun todistuksen sekä 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa tuomion kääntämisestä täytäntöönpanovaltion hyväksymälle kielelle. Jos pyyntö koskee hoitoseuraamuksen täytäntöönpanon siirtämistä, kääntämisestä huolehtii oikeusministeriö.

4 luku

Erinäiset säännökset

15 §

Osittainen täytäntöönpano

Jos toiseen jäsenvaltioon siirretään pantavaksi täytäntöön oikeudenkäymiskaaren

31 luvun 9 b §:ssä säädetyn purkamismenetelyn jälkeen määrätty rangaistus, ei siirtämättä jäävää osaa alkuperäisestä rangaistuksesta saa enää Suomessa panna täytäntöön sen jälkeen kun rangaistuksen täytäntöönpano toisessa jäsenvaltiossa on päättynyt.

16 §

Tuomitun kuuleminen

Sen lisäksi, mitä puitepäätöksen 6 artiklassa ja tässä laissa säädetään, tuomitun kuulemisesta on voimassa, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

17 §

Oikeus avustajaan ja puolustajaan

Tuomitulla on oikeus käyttää avustajaa.

Tuomitulle on määrättävä puolustaja, jos hän sitä pyytää. Puolustajan määräämisestä viran puolesta samoin kuin puolustajasta muutoin on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa säädetään. Puolustajan määrää Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö tai hoitoseuraamuksen taikka muun vapaudenmenetyksen käsittävän toimipiteen täytäntöönpanoa koskevassa asiassa oikeusministeriö. Puolustajan voi määrätä myös tässä laissa tarkoitettua asiaa käsittelevä tuomioistuin. Tuomitulle on viipymättä selvitettävä hänen oikeutensa käyttää avustajaa sekä se, että hänelle voidaan määrätä puolustaja.

Jos tuomittu on toisessa jäsenvaltiossa ja hänelle on siellä määrätty oikeusavustaja, puolustajan määrääminen edellyttää, että siihen on tuomitun oikeusturvan kannalta erityisiä syitä.

Oikeusministeriö määrää valtion varoista maksettavaksi puolustajalle kohtuullisen korvauksen, joka jää valtion vahingoksi.

18 §

Kauttakuljetus

Oikeusministeriö antaa luvan siihen, että toiseen jäsenvaltioon siirrettäväksi pyydetty tuomittu saadaan kuljettaa Suomen kautta.

Suomen kansalainen saadaan kuljettaa Suomen kautta, jos tämän lain ja puitepäätöksen mukaiset edellytykset tuomitun siirtämiselle täytäntöönpanovaltioon ovat olemassa taikka jos tuomittu on suostunut kuljettamiseensa Suomen kautta.

Kauttakuljetuspyyntöön on liitettävä puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu todistus. Todistuksen kääntämisestä säädetään 10 §:ssä.

19 §

Muutoksenhaku

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön tai oikeusministeriön tämän lain nojalla tekemästä päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Muutoksenhausta 5 §:ssä tarkoitettuun kärkeäoikeuden päätökseen on voimassa, mitä pakkokeinolaissa säädetään muutoksenhausta vangitsemis- ja matkustuskieltoasiassa annettuun tuomioistuimen päätökseen. Muutosta 7 §:ssä tarkoitettuun kärkeäoikeuden päätökseen haetaan hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaareissa säädetään muutoksenhausta kärkeäoikeuden ratkaisuun. Kärkeäoikeuden 13 §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan oikeuteen noudattaen soveltuvin osin, mitä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettussa laissa säädetään muutoksenhausta luovuttamisasiassa tehtyyn kärkeäoikeuden ratkaisuun.

20 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä.

21 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 5 päivänä joulukuuta 2011.

Ennen tämän lain voimaantuloa toimitettuun siirtopyyntöön sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Suhteessa sellaiseen jäsenvaltioon, joka ei

viimeistään tämän lain voimaan tullessa ole pannut puitepäätöstä täytäntöön tai joka on antanut puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, kunnes asianomainen jäsenvaltio on pannut puitepäätöksen täytäntöön, tai kunnes puitepäätöstä on puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaneessa jäsenvaltiossa alettu soveltaa.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*